

samt bistand til udviklingslandes indsats mod terror.

Den danske deltagelse i en række krisestyrings- og stabiliseringsoperationer udgør fortsat væsentlige bidrag til den internationale indsats. En positiv og demokratisk udvikling i Irak og Afghanistan vil være et vigtigt bidrag til at bekæmpe terrorisme på længere sigt. Regeringen vil derfor styrke indsatsen i Afghanistan og videreføre indsatsen i Irak med øget fokus på træning af irakiske sikkerhedsstyrker og støtte til den civile genopbygning.

2. UDVIKLINGSTRÆK I DEN INTERNATIONALE TERRORISME

Siden den 11. september 2001 er en forhøjet terrortrussel i den vestlige verden og i forhold til vestlige interesser blevet åbenbar. Samtidig har en række terrorhandlinger – herunder i Istanbul i november 2003 og Madrid i marts 2004 – samt de militære aktioner i henholdsvis Afghanistan og Irak yderligere medvirket til at understrege truslen.

Den sikkerhedspolitiske udvikling sammenholdt med den internationale koordinerede indsats mod de radikale islamistiske netværk har bl.a. betydet, at Al Qaida netværket har ændret karakter, fordi det har mistet det meste af dets overordnede organisation, ledelse, handlemuligheder og finansielle midler, og dermed også i vidt omfang mulighederne for at koordinere og udføre store og meget spektakulære terrorangreb på egen hånd. Al Qaida fremstår derfor i dag mere fragmenteret end tidligere, og med mere begrænsede muligheder for central styring af operationer. Samtidig er det dog vurderingen, at det løst formulerede ideologiske fundament, Al Qaida hviler på, nu i stedet fungerer som inspiration og legitimation for mindre terrorgrupper, der på mere lokalt plan søger at videreføre den globale kamp, som Al Qaida har påtaget sig.

Den globale jihad-ideologi, som er udsprunget af Al Qaida, er således fortsat i stand til at inspirere og medvirke til udførelsen af terrorangreb. Det indebærer formentligt, at lokale og transnationale terrornetværk inspireret af Al Qaida i stigende omfang vil handle mere eller mindre selvstændigt. Samtidig betyder den svækkede centrale styring, at terrorhandlingerne typisk vil være af mindre sofistikeret karakter og præget af kortere planlægningshorisont og større grad af uforudsigelighed. Terrorhandlin-

gerne i Madrid i marts 2004 er et eksempel på denne udvikling.

Med flere grupper, der opererer helt eller delvist på egen hånd, øges mængden af potentielle mål. Samtidig går terrornetværkenes valg af mål i retning af mere simple angreb mod relativt ubeskyttede – bløde – mål. Dette sker i takt med, at sikkerheden skærpes omkring oplagte mål, eksempelvis mere hårde mål som militære installationer, regeringsbygninger, ambassader og lufthavne. Set i lyset af netværkenes stadigt vanskeligere operationsvilkår og deres vilje til at vælge de blødere mål, som de allerede har demonstreret, er det sandsynligt, at små angreb mod ubeskyttede mål med høj symbolværdi og politisk gennemslagskraft, vil blive forsøgt oftere i den kommende tid. Mordet på Theo van Gogh i Holland den 2. november 2004 kan være et eksempel på denne tendens. På grund af det lille antal personer og den meget begrænsede forberedelse, sådanne angreb kræver, vil de ofte kunne ske, uden at det er muligt for myndighederne at varsle om det konkrete mål.

Der er i mange lande, også i Europa, eksempler på radikalisering, der kan komme til udtryk gennem sympati for terrorvirksomhed og i yderste tilfælde rekruttering til terrorisme. Radikalisering er ofte forbundet med en ekstremistisk udlægning af islam, der indebærer brug af vold

3. DET INTERNATIONALE SAMARBEJDE OM TERRORBEKÆMPELSE

Terrornetværk opererer typisk på tværs af landegrænser, og et effektivt internationalt samarbejde er derfor en forudsætning for at imødegå den internationale terrorisme.

FN og EU er de centrale multilaterale fora for Danmarks deltagelse i det internationale samarbejde om terrorbekæmpelse. Det er i FN, at rammerne for den globale indsats fastlægges, og de overordnede internationale forpligtelser til at bekæmpe terrorisme formuleres. For EU-landenes vedkommende gennemføres en række af FN's tiltag gennem EU. Samtidig yder EU-landene bistand til tredjelande, så de bliver i stand til at opfylde FN-forpligtelserne inden for terrorbekæmpelse. Endeligt er EU-landenes samfund og markeder så integrerede, at nationale tiltag ofte må suppleres med fælles tiltag i EU-regi. Det drejer sig fx om politimæssigt og retligt samarbejde, eksportkontrol samt grænsekontrol.